

Hvor er fjernvarmekunden?

Den nuværende sammensætning af fjernvarmepriserne giver ikke forbrugerne incitament til at skabe energibesparelser, mener Jesper Munksgaard, Pöyry AS.

DEBAT

Af seniorkonsulent, Jesper Munksgaard, Pöyry AS

Bortset fra, at nogle fjernvarmekunder i Danmark betaler mere for fjernvarme end for olie og gas og samtidig er tvunget til at købe fjernvarmen, er der så et problem med de nuværende fjernvarmepriser? Ja, faste fjernvarmepriser giver intet incitament til energibesparelser – tværtimod.

Derfor bør den faste, årlige afgift ud fra et miljøsynspunkt afskaffes, og afløses af 100 procent variable fjernvarmepriser, så alle kunder kun betaler for deres faktiske varmeforbrug.

Tarifudvalgets bekymringer

I energiaftalen fra februar 2008 blev det aftalt at lade et embedsmandsudvalg undersøge tarifstrukturen på energiområdet. Udvalget fik til opgave at komme med forslag til tarifomlægninger, som giver større incitament til at reducere energiforbruget, bl.a. på fjernvarmeområdet.

Rapporten fra udvalget kom i foråret 2009. I rapporten fraråder udvalget at lave om på det nuværende tarifdesign. Dette til trods for, at udvalget erkender, at "en overgang til fuld variabel betaling vil overordnet set give et ganske betydeligt incitament til energibesparelser i fjernvarmeområdet".

Udvalget har tre bekymringer: Risiko for prisspiral, staten mister penge, og kunder i lejligheder vil blive ramt.

Risiko for prisspiral

Udvalget er bekymret over risikoen for, at der kan opstå en prisspiral på

Seniorkonsulent, Jesper Munksgaard, Pöyry AS

værker med i forvejen høje fjernvarmepriser, for eksempel naturgasfyrede barmarksværker. Bekymringen går på, om omlægningen vil betyde, at fjernvarmeprisen løbende må sættes op, fordi flere og flere kunder skifter til andre varmekilder.

Efter Pöyry's opfattelse er bekymringen for en prisspiral overdreven. Mange fjernvarmekunder har tilslutningspligt, og de, som ikke har tilslutningspligt, har en lav fjernvarmepris og kunne derfor ikke drømme om at droppe fjernvarmen.

Det kunne være interessant at undersøge, hvor mange kunder det drejer sig om.

Staten mister penge

Staten har i dag en stor indtægt fra energi- og CO₂-afgiften. Provenuet er i størrelsesorden 35-40 mia. kr. om året og giver en god ballast til at

kunne finansiere de kommende skattelettelser. Tarifudvalget har beregnet, at omlægning til fuldstændig variable fjernvarmepriser vil betyde, at staten mister 300-650 mio. kr. om året. Et beskedent beløb sammenlignet med det samlede afgiftsprovenu på omkring 290 mia. kr. i 2008.

Opfatter man energiafgifterne som en grøn afgift, som har det primære formål at give incitament til at reducere forbruget af fossil energi, og ikke skabe provenu til staten, kan man glæde sig over, at omlægningen af fjernvarmeprisen vil føre til, at provenuet reduceres. For dette viser, at det øgede incitament til at spare på energien faktisk virker. Hvis hullet i statskassen efter tarifomlægningen skal fyldes op, kunne man overveje at sætte energiafgiften op.

Derved forstærker man samtidig incitamentet til yderligere energibesparelser.

Kunder i lejligheder rammes hårdt

Tarifudvalget mener også, at fjernvarmekunder i lejligheder vil blive ramt hårdere af tarifomlægningen end kunder, som bor i fritliggende huse. Dette skyldes efter udvalgets opfattelse, at der ikke er så mange muligheder for at benytte alternative varmekilder, når man bor i lejlighed.

Dette er selvfølgelig sandt, men der er til gengæld mange muligheder for at gennemføre energibesparelser i lejligheder. I ejerlejligheder og andelslejligheder vil en omlægning til variable varmepriser give et stærkere incitament til at energieffektivisere end i

dag, hvorimod omlægningen ikke vil virke i den del af boligbyggeriet, hvor varmekunderne bor til leje.

Her vil udlejer være tilbageholdende med at gennemføre energieffektiviseringer, fordi han ikke får glæde af energibesparelsen. Besparelsen er til glæde for lejerne. Her er det nødvendigt med nye incitamenter i lejekontrakterne, som anbefalet i en rapport Pöyry netop har lavet for Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Energibesparelser nødvendige

Fjernvarmekunderne er en vigtig aktør i den danske energipolitik, hvor der er blevet fastsat klare mål for energibesparelser.

Både staten og kommunerne skal gennemføre energibesparelser, og bygningsreglementet stiller skrappe krav til energiforbruget i det fremtidige nybyggeri. Men det er også nødvendigt at iværksætte initiativer over for eksisterende byggeri, for eksempel i form af øgede incitamenter til at gennemføre energibesparelser.

Historiske erfaringer viser, at høje energipriser er et effektivt incitament til at spare på energien.

Med de ambitiøse klima- og energimål, EU og den danske regering har fastlagt for 2020 er der brug for alle de styringsmidler, som er til rådighed. Fjernvarmetarifferne skal hjælpe med at indfri de politiske mål.

Hvorledes dette kan ske på en hensigtsmæssig måde, uden at nogen kommer i klemme, er endnu ikke blevet undersøgt.

Pöyry har derfor netop iværksat et multiklient studie, hvor vi vil tage udgangspunkt i varmekundens behov, i den vedvarende energiteknologi og i den kendsgerning, at morgendagens boliger og erhvervsbyggeri vil have et meget lavt energiforbrug.

Vi må ikke glemme kunden, når vi laver fremtidens fjernvarmesystem.

jesper.munksgaard@poyry.com

Tariffer igen - igen

Af teknisk konsulent Mogens H. Nielsen, Dansk Fjernvarme

Vi hører jævnligt argumentet om, at fjernvarmeprisen bør være 100 % variabel, så kunderne kun betaler for det faktiske forbrug og dermed får et større incitament til at spare på varmen.

I mine ører er den argumentation lige så besynderlig, som den er hypig. Det svarer til, at folk med oliefyr kun skal betale for fyringsolien og ikke for oliefyret. Og det er vel de færreste, der mener, det er rimeligt?

I Danmark har vi et system, hvor fjernvarmeforbrugerne betaler for det, de får. Prisen er som hovedregel opdelt i et fast bidrag, der dækker de faste udgifter ved at være fjernvarmekunde, og et variabelt bidrag, der dækker forbruget af fjernvarme.

De, der ikke har fjernvarme, men et olie- eller naturgasfyr, investerer en sum penge i et fyringsanlæg. De tager typisk et lån i huset og betaler lånet tilbage over 20 – 30 år. Dette svarer til de faste bidrag til fjernvarmeværket. Tilbage er energiprisen til olie eller naturgas og lidt til service og vedligehold – det, der svarer til de variable bidrag til fjernvarmeværket.

Hos Dansk Fjernvarme synes vi, det er fornuftigt, at både fjernvarmekunder og andre betaler det, tingene rent faktisk koster. Vores holdning er, at tarifieringen af fjernvarme muligvis skal laves om på et tidspunkt. Men det skal først ske, når vi finder frem til et system, der er bedre end det, vi har i dag.

Modstandere af det nuværende system argumenterer for, at fjernvarmen er for billig og de faste bidrag for høje til at give incitament til energibesparelser. Og ja, det er da sandsynligt, at der vil blive gennemført flere energibesparende foranstaltninger ude hos forbrugerne, hvis varmekunden er tilstrækkelig høj.

Men man kan jo også vælge at hæve blikket fra den enkelte matrikel og fokusere på, hvor der kan gennemføres energibesparelser, der virkelig batter noget. Det har man gjort i forbindelse med den nye energispareaftale, og derfor bliver det fremover muligt at tælle energibesparelser i ledningsnettet og store kollektive solvarmeanlæg med i opgørelsen over energibesparelser.

Når det er muligt, er der vel ingen grund til at genere fjernvarmeforbrugerne med de højere varmepriser, der på sigt vil være konsekvensen af at slå de faste og de variable bidrag sammen. Særligt ikke, fordi aktuelle opgørelser viser, at fjernvarmeselskaberne er foran energisparemålet.

Som nævnt er fjernvarmeværkerne naturligvis villige til at ændre tarifstrukturen, når vi finder frem til et tarifsystem, der er bedre end det, vi har i dag. Men indtil videre er det eksisterende system klart at foretrække frem for alternativet.